

21. juli 2024

PRESSEMEDDELELSE

Tilioq fremhæver alvorlige udfordringer for mennesker med handicap i Grønland forud for FN's eksamination af Grønland og Danmark

Forud for FN's eksamination af Kongeriget Danmark i Genève til august, har Tilioq indsendt en parallelrapport til FN's Komité for Rettigheder for Personer med Handicap. Rapporten er rig på anbefalinger, men afdækker også den alvorlige situation for mennesker med handicap i Grønland og peger på omfattende brud på menneskerettighederne.

"Som talsmand for mennesker med handicap i Grønland, er det min pligt at fremhæve de områder, hvor systemet svigter," udtaler handicaptalsmanden. "Vores rapport er derfor både direkte og kritisk. Tilioqs analyser viser, at systemet er præget af vilkårlighed, usikkerhed og fejl. Vi ser alvorlige overtrædelser af menneskerettighederne. Der hersker en dyb frustration blandt mennesker med handicap og deres pårørende over den nuværende situation i Grønland. En situation, der har konsekvenser i form af ensomhed, mobning, arbejdsløshed, selvmord, familier der splittes, familier der ufrivilligt må fraflytte Grønland."

Rapporten peger på utilstrækkelige tiltag inden for psykiatrien, og problematiserer, at mennesker med handicap fortsat sendes på institutioner med uacceptable forhold i stedet for at få muligheden for at leve selvstændigt. Uddannelsessystemet er ikke fleksibelt nok til at inkludere alle med handicap, hvilket resulterer i lavere uddannelsesniveauer og begrænsede fremtidsmuligheder. Der er problemer med tilgængelighed i boliger, institutioner, infrastruktur, arbejdspladser og byrum. Der mangler en plan for at øge inklusionen af personer med handicap på arbejdsmarkedet, men også inden for idræt og fritidsliv, og der er stor ulighed i sundhed blandt mennesker med handicap.

"Mennesker med handicap kæmper for at blive set som hele mennesker," fortsætter handicaptalsmanden. "Især børn og unge lider under ensomhed og føler sig udelukket fra samfundets fællesskaber, hvilket påvirker deres tro på sig selv og deres fremtid. De ender med at adoptere troen på, de ikke er gode nok til samfundets fællesskaber – at de ikke er ligeværd med deres jævnaldrende. De unges digte viser, at det er helt basale menneskerettigheder, vi som samfund i dag svigter dem på: "Jeg drømmer om at blive set på som en 'normal person'" - "jeg drømmer om at systemet i vores land bliver bedre" - "Jeg drømmer om at jeg er mere blandt mennesker" - "Jeg drømmer om at have venner" - "Jeg drømmer om at lære grønlandsk."

Mange fraflytter ufrivilligt Grønland, udelukkende fordi, de ikke får den støtte, uddannelse, genoptræning eller andet, som de i henhold til konventionen har ret til. De mødes i Danmark ofte af nye kampe og ofte dobbeltdiskrimination. Det er ikke engang er sikkert, man får den hjælp, man i henhold til konventionen har ret til i Danmark. Herudover er man langt fra familie, kultur, natur og formentlig uden ressourcer til at besøge Grønland.

Rapporten er rig på anbefalinger, som er rettet også mod den kommende handlingsplan på området, herunder:

Tværgående og langsigtede lovreformer: Der er behov for omfattende, tværgående reformer og initiativer på handicapområdet for at sikre, at mennesker med handicap kan deltage aktivt i samfundet. Status quo og lappeløsninger er ikke en løsning.

Holistisk implementering af CRPD: Naalakkersuisut opfordres til at prioritere en helhedsorienteret implementering af CRPD med fokus på tværsektorielt samarbejde, meningsfuld støtte og inklusion af civilsamfundet.

Økonomisk støtte til handicapforeninger: Sikring af stabil økonomisk støtte til handicapforeninger samt investeringer og støtte til initiativer, der understøtter realiseringen af konventionens forpligtelser.

Tilioq fremhæver behovet for målrettede investeringer, der gør det muligt for borgere med handicap at deltage i og bidrage til udviklingen af det grønlandske samfund. Naalakkersuisut opfordres til at tage konkrete, målrettede og målbare skridt for at fremme, beskytte og sikre fuld og lige nydelse af alle menneskerettigheder for personer med handicap.

Rapporten præsenterer også specifikke foranstaltninger for at sikre adgang til individuelt tilpassede rehabiliteringsløsninger og øget finansiering til Pissassarfik. Der opfordres til initiativer, der fremmer inklusiv beskæftigelse og støtte til virksomheder, samt fremme af Para Sport, støtte til eliteatleter med handicap og rummelighed i sportsverdenen i Grønland. Det vil er en rettighed, som i dag ikke imødekommes. Det vil ikke alene forbedre sundhed og samfundsdeltagelse for personer med handicap, men også være med til at ændre menneskesynet og se mennesker med handicap som først og fremmest hele mennesker med ressourcer.

Grønland har en forpligtelse til at inddrage personer med handicap aktivt i udviklingen og implementeringen af lovgivning og politikker. En mere systematisk og integreret tilgang til civilsamfundets deltagelse i beslutningsprocesser er nødvendig for at opnå et mere rummeligt og retfærdigt samfund.

“Jeg understreger i rapporten, at opfyldelsen af menneskerettighederne for personer med handicap er afgørende for Grønlands bæredygtige udvikling og opfordrer Naalakkersuisut til at handle målrettet for at realisere disse mål. Med passende støtte kan Grønland opnå et stærkere og mere inkluderende samfund for alle borgere, hvor alles rettigheder respekteres.”

Handicaptalsmanden og en repræsentant fra Tilioq vil deltage under eksaminationen i Genève.

Fakta boks: FN's Handicapkomité består af 18 uafhængige eksperter fra forskellige lande. Deres opgave er at overvåge overholdelsen af FN's Handicapkonvention, som Grønland bandt sig til at følge i 2012.

For yderligere informationer eller interview kontakt Handicaptalsmand Anja Hynne Nielsen på mobil: 26 28 71 eller mail: anja@tilioq.gl

Asannittumik inuulluaqqusillunga - Med kærlig hilsen

Inuit innarluutillit pillugit oqaaseqartartoqarfik
Handicaptalsmandsinstitutionen

Anja Hynne Nielsen

Inuit innarluutillit oqaaseqartartuat – Handicaptalsmand

